

©Documentul a fost pus la dispoziție cu sprijinul Consiliului Superior al Magistraturii din România (www.csm1909.ro) și al Institutului European din România (www.ier.ro). Permisivitatea de a republica această traducere a fost acordată exclusiv în scopul includerii sale în baza de date HUDOC.

©The document was made available with the support of the Superior Council of Magistracy of Romania (www.csm1909.ro) and the European Institute of Romania (www.ier.ro). Permission to re-publish this translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

Secția a treia

CAUZA ANTICĂ ȘI SOCIETATEA „R” ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

(Cererea nr. 26732/03)

Hotărâre

Strasbourg

2 martie 10

Definitivă

Hotărârea devine definitivă în condițiile prevăzute la art. 44 § 2 din Convenție. Aceasta poate suferi modificări de formă.

În cauza Antică și Societatea „R” împotriva României

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a treia), reunită într-o cameră compusă din Josep Casadevall, *președinte*, Elisabet Fura, Corneliu Bîrsan, Boštjan M. Zupančič, Egbert Myjer, Luis López Guerra, Ann Power, *judecători*, și Stanley Naismith, *grefier adjunct de secție*,

După ce a deliberat în camera de consiliu, la 9 februarie 2010, pronunță prezenta hotărâre, adoptată la aceeași dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află cererea nr. 26732/03 îndreptată împotriva României, prin care un resortisant al acestui stat, domnul Andreea Florin Antică și societatea pe acțiuni „R” cu sediul social în România, („reclamanții”), au sesizat Curtea la 28 iulie 2003 în temeiul art. 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale („convenția”).
2. Reclamanții sunt reprezentați de L. Poenaru, avocată în București. Guvernul român („Guvernul”) a fost reprezentat de agentul guvernamental, domnul Răzvan-Horațiu Radu, din cadrul Ministerului Afacerilor Externe.
3. Reclamanții pretind, în special, că libertatea lor de exprimare a fost îngrădită prin condamnarea lor în urma unui proces civil, după publicarea unui articol de presă.
4. La 4 februarie 2009, președintele Secției a treia a decis să comunice cererea Guvernului. În conformitate cu art. 29 § 3 din Convenție, acesta a hotărât, de asemenea, că admisibilitatea și fondul cauzei vor fi examinate împreună.

ÎN FAPT

I. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI

5. Reclamantul, domnul Andreea Florin Antică, s-a născut 2 septembrie 1971 și locuiește în București. Societatea comercială reclamantă „R” este o editură cu sediul în București.

A. Originea cauzei

6. La sfârșitul anilor 1990, afacerea denumită „Megapower” a beneficiat de o largă acoperire mediatică în toate cotidienele naționale. Speța viza participarea financiară a statului român, de aproximativ 15 000 000 USD, la o societate denumită „Megapower”, cu sediul în Statele Unite, care a dat faliment ulterior. Conform cotidianelor, mai mulți oameni politici și înalți reprezentanți ai statului erau implicați, aceștia obținând în mod ilicit beneficii în urma acestei afaceri.

7. După cum reiese din comunicatul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție din 7 noiembrie 2002, ancheta penală care viza „afacerea Megapower” și în special pe R.D., fostul director al societății Megapower, era în curs.

B. Articolul incriminat

8. La 4 și 13 ianuarie 1999, cotidianul *România liberă* a publicat două articole referitoare la afacerea „Megapower”. Primul articol, publicat de Florin M., sub pseudonimul „Prahoveanu B.”, se numea „Megabateriile «Roby»». «Falimentul» secolului/Megaputere dintr-o megaescrocherie” Cel de-a doilea articol publicat sub semnătura primului reclamant și a lui Cornel V. era intitulat „Megapower/De frica autorităților române, [R.D.] a vândut palatul de la Breaza”.

9. Cel de-al doilea articol, care relua în mare parte aceleași informații ca cele publicate în primul, menționa faptul că R.D. își construise un imobil impozant, ca un buncăr de beton, evaluat la 2 000 000 USD, pe care tocmai ce îl vânduse unei firme străine. O fotografie a imobilului însoțea acest articol. În părțile sale relevante, al doilea articol era redactat după cum urmează:

„[...] Printre protagoniștii jecmănelii – gestionată în cunoștință de cauză de aici, din România – îl regăsim, după cum am scris deja, pe [R.D.], un român pentru care falimentul MEGAPOWER a reprezentat un câștig imens. [...] *Norocul de la «Megapower»*

[...] Lucrurile au mers bine, așa încât la data de 05.06.1997 (la trei ani de la jecmânirea celor 20 milioane de dolari ai «Megapower»), cu autorizația de construcție nr. 92, eliberată de Primăria Breaza, ia naștere șantierul grandioasei vile.

De ce a fugit [R.D.]?

Lui Robert Deutsch i s-a făcut frică de zeghe pentru faptele sale. Ca să nu i se confişte «palatul» de la Breaza, a hotărât să își lichideze orișice amănunt ce l-ar fi legat de România. [...]

Evaluarea exactă a acestui imens buncăr de beton este de 2 milioane dolari. De unde-i avea [D.] decât de la «Megapower»?! [...]

C. Plângerea penală pentru insultă și calomnie

10. La 1 martie 1999, partea vătămată, R.D., a sesizat Parchetul de pe lângă Judecătoria București cu o plângere penală pentru insultă și calomnie împotriva redactorului-șef de la *România liberă*, împotriva persoanei care a semnat, sub pseudonimul Prahoveanu B., articolul din 4 ianuarie 1999, precum și împotriva lui Cornel V. și împotriva reclamantului, pentru publicarea articolului din 13 ianuarie 1999, două articole pe care le consideră având un conținut defăimător și calomnios.

11. După efectuarea de investigații în această cauză, parchetul „l-a identificat pe inculpatul [M.] Florin ca semnatar – sub pseudonimul Prahoveanu B. – al articolelor publicate în cotidianul *România liberă* din 4 și 13 ianuarie 1999”.

12. La 25 ianuarie 2002, dosarul a fost trimis de parchet judecătoriei.

13. La 11 martie 2002, instanța a audiat partea vătămată și pe Cornel V., singurul dintre cei patru inculpați care s-a prezentat în fața instanței. Cu această ocazie, inculpatul Cornel V. a declarat că el și reclamantul au fost trimiși de redacția cotidianului la Breaza, pentru a fotografia imobilul în cauză. El a adăugat că, în afară de fotografii, aceștia nu au contribuit deloc la redactarea articolului incriminat, dar că respectivul articol, apărut la 13 ianuarie 1999, a fost redactat tot de Florin M., ca și cel din 4 ianuarie 1999.

14. Reclamantul nu s-a prezentat personal în fața instanței, ci a fost reprezentat de un avocat.

15. Prin hotărârea din 23 septembrie 2002, judecătoria l-a achitat pe reclamant în dosarul penal, considerând că nu a comis infracțiunile de insultă și calomnie, pe motiv că unul dintre elementele constitutive ale infracțiunilor de insultă și calomnie, și anume vinovăția, lipsea, dar l-a obligat, în cauza civilă, la plata de daune-interese părții vătămate, cu titlu de daune morale, în valoare de 100 000 000 lei românești vechi (ROL). Societatea reclamantă a fost considerată responsabilă civilmente, împreună cu reclamantul, în calitate de angajator al acestuia, în temeiul art. 1000 alin. (3) C. civ.

16. De asemenea, instanța a constatat încheierea procesului penal împotriva jurnalistului Florin M. din cauza decesului acestuia și i-a achitat pe ceilalți doi inculpați, și anume pe redactorul-șef al cotidianului pentru lipsa răspunderii și pe fotoreporterul Cornel V., pe motiv că doar a făcut fotografia imobilului, care însoțea articolul.

17. În ceea ce privește raționamentul instanței care motiva achitarea reclamantului sub aspect penal și condamnarea sub aspect civil, hotărârea din 23 septembrie 2002 a considerat că articolul incriminat includea „o serie de acuzații cu caracter calomnios”. Conform acestei hotărâri, în respectivul articol „se afirma că partea vătămată a construit un palat în comuna Breaza, evaluat la 2 milioane de dolari, care proveneau din banii societății Megapower, dusă astfel la faliment” și că partea vătămată a „*jecmănit*, astfel, cu 20 de milioane de dolari fondurile care aparțineau societății Megapower, dar, în prezent, având în vedere că *i s-a făcut frică de zeghe pentru faptele sale*, a vândut imobilul și a *fugit*”.

18. Instanța a considerat că, în ciuda faptului că, prin afirmațiile sale calomnioase la adresa părții vătămate, reclamantul a adus atingere onoarei și demnității părții vătămate, acțiunile sale nu constituie infracțiunile de insultă sau calomnie, astfel cum erau prevăzute la art. 205 și 206 C. pen., în lipsa intenției. Astfel, instanța a reținut că reclamantul „a dorit, prin articolul său, informarea opiniei publice cu privire la un subiect foarte mediatizat la momentul respectiv, atât în presa națională, cât și în cea internațională, și nu insultarea sau calomnierea părții vătămate, deși a fost mereu conștient de faptul că acest articol compromitea onoarea și reputația părții vătămate”. În consecință, instanța a stabilit că răspunderea civilă delictuală a reclamantului trebuia angajată în baza art. 998-999 C. civ., pe motiv că, prin publicarea articolului incriminat, acesta „a adus atingere onoarei și demnității părții vătămate, care, în calitate de profesor universitar și fost consilier al cancelarului german, se bucura de o mare notorietate și recunoaștere la nivel intern și internațional”.

19. Atât primul reclamant, cât și societatea reclamantă au introdus recurs împotriva hotărârii din 23 septembrie 2002.

20. În recursul său, primul reclamant a invocat că, după cum reieșea din declarația lui Cornel V. și din cartea sa de muncă, nu avea funcția de redactor, ci de fotoreporter, el doar făcând fotografiile care însoțeau articolul din 13 ianuarie 1999 și că acest articol a fost scris de Florin M., ca și cel din 4 ianuarie 1999. Apoi, reclamantul invoca faptul că raționamentul hotărârii atacate era contradictoriu deoarece, pe de o parte, instanța l-a achitat de acuzațiile de insultă și calomnie pe motiv că nu făcuse altceva decât să informeze opinia publică cu privire la un subiect foarte mediatizat, dar, pe de altă parte, îl obliga la plata de daune-interese fără a stabili vina care i se imputa. Pe de altă parte, reclamantul indica faptul că o anchetă penală era încă în curs în ceea ce privea răspunderea lui R.D. în afacerea „Megapower”.

21. În sfârșit, reclamantul se baza pe art. 10 din Convenție și invoca faptul că articolul incriminat informa opinia publică cu privire la un subiect de interes general. În ceea ce privește valoarea daunelor-interese, reclamantul invocă faptul că aceasta era disproporționată.

22. Societatea reclamantă și-a motivat recursul în mod similar.
23. Prin hotărârea din 12 februarie 2003, Tribunalul București a respins recursul reclamanților și a menținut hotărârea din 23 septembrie 2002.
24. Instanța a reținut că, în calitate de jurnalist care a semnat articolul din 13 ianuarie 1999, reclamantul și-a exprimat „punctul de vedere cu privire la problemele considerate alarmante pentru societate”. Instanța a considerat că „în această privință trebuie să se țină seama de faptul că orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare căreia îi corespunde dreptul de a primi informații sau idei, fără ingerința autorităților, și că presa are dreptul de a prezenta circumstanțe de interes public”. Apoi, instanța a adăugat că, „cu toate acestea, trebuie să se țină seama de faptul că libertatea de exprimare nu poate aduce atingere demnității, onoarei și vieții private a unei persoane, în ceea ce privește dreptul său la imagine”. Instanța a considerat că hotărârea atacată considerase tocmai faptul că răspunderea civilă a reclamantilor trebuia angajată pentru că a adus atingere reputației părții vătămate și că valoarea daunelor-interese a fost corect stabilită.

II. DREPTUL ȘI PRACTICA INTERNE RELEVANTE

A. Dreptul intern relevant

25. Esențialul dispozițiilor din dreptul intern relevant, și anume fragmente din Codul penal, din Codul civil și din Codul de procedură penală, este descris în cauza *Boldea împotriva României* [nr. 19997/02, pct. 16-18, CEDO 2007-... (fragmente)], și *Constantinescu împotriva României* (nr. 28871/95, pct. 37, CEDO 2000-VIII).
26. Potrivit art. 63 alin. (3) C. pen., în vigoare la momentul faptelor, maximumul pentru amenda penală prevăzută pentru infracțiunea de calomnie era de 30 000 000 ROL.
27. Prin decizia nr. 62/2007 din 18 ianuarie 2007, publicată de Monitorul Oficial nr. 104 din 12 februarie 2007, Curtea Constituțională declara neconstituțională legea de abrogare a art. 205-207 C. pen., referitoare la insultă și calomnie, pe motiv că reputația persoanelor, astfel cum este garantată de Constituție, trebuia protejată neapărat prin sancțiuni de drept penal.

B. Practica internă relevantă

28. Prin decizia din 19 septembrie 2003, Curtea Supremă de Justiție a admis recursul în anulare împotriva hotărârii din 26 aprilie 2001 a Tribunalului București, într-o cauză de calomnie. Curtea Supremă a stabilit că Tribunalul București trebuia să analizeze dacă se întruneau în speță condițiile antamării răspunderii civile a reclamantei. Curtea Supremă a considerat că, din cauza neverificării existenței acestor condiții, răspunderea civilă a reclamantei a fost reținută în mod nelegal de tribunal și a decis anularea condamnării civile [a se vedea *Cerăceanu împotriva României* (dec.), nr. 31231/02, 4 noiembrie 2008].

ÎN DREPT

I. CU PRIVIRE LA PRETINSA ÎNCĂLCARE A ART. 6 § 1 DIN CONVENȚIE

29. Reclamantii pretind o încălcare a dreptului lor la un proces echitabil, astfel cum garantează art. 6 § 1 din Convenție, redactat după cum urmează:

„Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil [...] a cauzei sale, de către o instanță [...] care va hotărî [...] asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil [...]”

30. Guvernul contestă acest argument.

A. Cu privire la admisibilitate

31. Curtea constată că acest capăt de cerere nu este în mod evident nefondat în sensul art. 35 § 3 din Convenție. De asemenea, Curtea subliniază că aceasta nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate. Prin urmare, este necesar să fie declarată admisibilă.

B. Cu privire la fond

32. Curtea reamintește că instanțele naționale sunt cele care au, în primul rând, competența de a stabili faptele și de a interpreta legislația internă. În exercitarea puterii sale de control, rolul Curții nu este sub nicio formă de a se substitui instanțelor interne competente, ci de a verifica din perspectiva art. 6 hotărârile pe care le-au pronunțat conform puterii lor de apreciere.

Convenția neintenționând să garanteze drepturi teoretice sau iluzorii, ci drepturi concrete și efective, dreptul la un proces echitabil nu poate fi considerat efectiv decât dacă cererile și observațiile părților sunt cu adevărat „înțelese”, adică examinate în mod corespunzător de instanța sesizată. Altfel spus, art. 6 îi atribuie „instanței” obligația de a efectua o examinare efectivă a motivelor, argumentelor și probelor părților, cu excepția cazului în care se apreciază relevanța acestora (*Van de Hurk împotriva Țărilor de Jos*, hotărârea din 19 aprilie 1994, seria A nr. 288, p. 1959, pct. 59, *Dulaurans împotriva Franței*, 21 martie 2000, nr. 34553/97, pct. 33 și *Virgil Ionescu împotriva României*, nr. 53037/99, pct. 44, 28 iunie 2005).

Astfel, Curtea reamintește că art. 6 § 1 obligă instanțele să își motiveze deciziile, dar că acesta nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument. Întinderea acestei obligații poate varia în funcție de natura deciziei. În plus, trebuie să se țină seama, în special, de diversitatea motivelor pe care un reclamant le poate ridica în instanță și de diferențele în statele contractante în materie de dispoziții legale, cutume, concepții doctrinale, prezentare și redactare a hotărârilor. Din acest motiv, chestiunea dacă o instanță nu și-a îndeplinit obligația de motivare care decurge din art. 6 din Convenție nu se poate analiza decât în lumina circumstanțelor speței [*Hiro Balani împotriva Spaniei*, 9 decembrie 1994, pct. 27, seria A nr. 303-B, și *Ferreira Alves împotriva Portugaliei* (nr. 4), nr. 41870/05, pct. 34, 14 aprilie 2009].

33. În speță, reclamantul a fost condamnat, în calitate de autor al unui articol publicat la 13 ianuarie 1999 în cotidianul editat de societatea reclamantă. Acest articol a lezat reputația reclamantului, omul de afaceri R.D.

Curtea ia act de faptul că, atunci când i-au obligat pe reclamânți la plata de daune-interese în favoarea părții vătămate, instanțele i-au atribuit doar primului reclamant răspunderea personală a respectivului articol, pe care l-a semnat împreună cu colegul său, Cornel V. Instanțele au considerat că acesta din urmă nu era responsabil. Pronunțându-se astfel, instanțele au considerat credibilă apărarea lui Cornel V., conform căreia, în ciuda semnăturii sale care figurează lângă cea a reclamantului la sfârșitul articolului incriminat, acesta doar a făcut fotografiile care însoțeau respectivul articol.

În schimb, aceștia nu au explicat deloc din ce motiv aceeași apărare prezentată de primul reclamant, și anume că acesta doar a făcut fotografiile care însoțeau articolul, acționând împreună cu colegul său și celălalt inculpat, Cornel V., susținută de declarația acestuia din urmă și de rezultatele anchetei parchetului, nu a fost reținută.

34. În această privință, reiese din sentința judecătorească din 23 septembrie 2002 că parchetul a stabilit, în cursul anchetei preliminare, că articolul incriminat a fost redactat de către al treilea inculpat, Florin M., ca și un alt articol pe aceeași temă, publicat la 4 ianuarie 1999 (a se vedea supra, pct. 11). Tribunalul nu a explicat, în hotărârea sa definitivă din 13 februarie 2003, de ce a eliminat această constatare a parchetului, în ciuda unui motiv ridicat de reclamânți în recursul lor.

35. În plus, instanțele nu s-au pronunțat cu privire la mijloacele de probă prezentate de reclamânți pentru a susține lipsa răspunderii primului reclamant, în special cu privire la

declarația celui alt inculpat, Cornel V. în această privință și cu privire la contractul de muncă al primului reclamant de unde reieșea faptul că era fotoreporter (a se vedea supra, pct. 20 și 24).

36. Curtea evidențiază că nu trebuie să examineze temeinicia motivului întemeiat pe lipsa calității de autor al articolului incriminat, în ceea ce îl privește pe primul reclamant. Aceasta se limitează la a remarca faptul că o astfel de examinare nu se impunea pentru a constata că motivul în cauză era cel puțin relevant și că dacă instanța l-a considerat întemeiat, trebuia în mod necesar să respingă acțiunea împotriva reclamantului. Astfel, această întrebare impunea un răspuns specific și explicit. Din cauza lipsei acestuia din urmă, este imposibil să se știe dacă instanța doar a neglijat motivul în cauză sau a dorit să îl respingă și, în această ultimă ipoteză, din ce motive.

37. În sfârșit, instanța a considerat și societatea reclamantă responsabilă civilmente, în calitate de angajator al primului reclamant. Condamnarea sa decurgea astfel din cea a reclamantului (a se vedea supra, pct. 15). Astfel, Curtea ia act de faptul că, chiar dacă publicarea de către aceasta a articolului în litigiu nu a fost niciodată contestată, ea nici nu a fost pusă în cauză direct de instanțele naționale.

38. Ținând seama de constatarea Curții de la pct. 36, supra, privind lipsa motivării de către instanțele naționale a condamnării primului reclamant ca autor al articolului incriminat, nici condamnarea societății reclamante, ca parte responsabilă civilmente, nu este motivată, pentru că era accesorie celei a primului reclamant.

39. Ținând seama de cele de mai sus, Curtea concluzionează că în speță a fost încălcat art. 6 din Convenție.

II. CU PRIVIRE LA PRETINSA ÎNCĂLCARE A ART. 10 DIN CONVENȚIE

40. Reclamantii pretind o atingere nejustificată și disproporționată adusă libertății de exprimare, astfel cum este garantat de art. 10 din Convenție, formulat după cum urmează:

„1. Orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare. Acest drept cuprinde libertatea de opinie și libertatea de a primi sau de a comunica informații ori idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere. (...)

2. Exercițarea acestor libertăți ce comportă îndatoriri și responsabilități poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege, care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății sau a moralei, protecția reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești.”

41. Guvernul contestă acest argument.

A. Cu privire la admisibilitate

42. Curtea evidențiază că, în ceea ce privește primul reclamant, acest capăt de cerere este legat de cel examinat mai sus. Curtea constată că acest capăt de cerere nu este în mod evident nefondat în sensul art. 35 § 3 din Convenție. De asemenea, Curtea subliniază că aceasta nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate. Prin urmare, este necesar să fie declarată admisibilă.

B. Cu privire la fond

43. În ceea ce privește absența motivării de către instanțele naționale a condamnării primului reclamant ca autor al articolului incriminat, Curtea nu este în măsură să adopte o poziție în ceea ce privește chestiunea dacă reclamantul este sau nu autorul articolului incriminat, deci dacă și-a exercitat sau nu, prin acest articol, libertatea de exprimare.

Având în vedere constatarea referitoare la art. 6 § 1 (supra, pct. 39), Curtea consideră că nu este necesar să se examineze dacă a fost încălcat, în speță, art. 10 din Convenție, în ceea ce îl privește pe primul reclamant (a se vedea, *a contrario Yılmaz și Kılıç împotriva Turciei*, nr. 68514/01, pct. 66, 17 iulie 2008).

44. În schimb, nu a fost contestat faptul că articolul incriminat a apărut în cotidianul editat de societatea reclamantă. Prin urmare, Curtea va examina acest capăt de cerere din perspectiva art. 10 din Convenție.

45. Curtea a examinat deja din perspectiva art. 10 obligările la plată pentru calomnie (de exemplu, hotărârea *De Haes și Gijssels împotriva Belgiei*, 24 februarie 1997, *Culegere de hotărâri și decizii 1997-I* sau hotărârea *Bergens Tidende și alții împotriva Norvegiei*, din 2 mai 2000, *Culegere de hotărâri și decizii 2000-IV*) Curtea va examina prezenta cauză în lumina principiilor bine stabilite în domeniu, reamintite în hotărârea *Mihaiu împotriva României* (nr. 42512/02, pct. 53-57, 4 noiembrie 2008).

46. Curtea observă că părțile consideră de comun acord că hotărârea Tribunalului București din 12 februarie 2003 constituie o ingerință în dreptul reclamantului la libertatea de exprimare.

47. Curtea observă că răspunderea civilă delictuală și răspunderea pentru fapta altei persoane sunt reglementate de art. 998-999 și 1000 alin. (3) C. civ. Prin urmare, ingerința era „prevăzută de lege” (a se vedea *Mihaiu* citată anterior, pct. 60).

48. Apoi, aceasta constată că ingerința în litigiu urmărea un scop legitim din perspectiva art. 10 § 2, și anume protecția reputației altora, în speță cea a omului de afaceri R.D.

49. Rămâne de analizat dacă ingerința în litigiu era necesară într-o societate democratică.

50. În exercitarea atribuțiilor sale de control, rolul Curții nu este sub nicio formă de a se substitui instanțelor interne competente, ci de a verifica din perspectiva art. 10 hotărârile pronunțate de acestea în temeiul puterii lor de apreciere [*Fressoz et Roire c. France* (GC), nr. 29183/95, pct. 45, CEDO 1999-I]. Nu rezultă că aceasta trebuie să se limiteze la a stabili dacă statul pârât s-a folosit de această putere cu bună-credință, cu grijă și în mod rezonabil; ingerința în litigiu trebuie considerată în lumina întregii cauze, inclusiv cuvintele reproșate reclamantilor și contextul în care au fost reținute (*News Verlags GmbH & Co. KG împotriva Austriei*, nr. 31457/96, pct. 52, CEDO 2000-I).

În special, Curtea trebuie să stabilească dacă motivele invocate de autoritățile naționale pentru a justifica ingerința sunt „relevante și suficiente” și dacă măsura incriminată era „proporțională scopurilor legitime urmărite” (*Chauvy și alții împotriva Franței*, nr. 64915/01, pct. 70, CEDO 2004-VI). Prin urmare, Curtea trebuie să se convingă de faptul că, bazându-se pe o apreciere acceptabilă a faptelor relevante, autoritățile naționale au aplicat norme conforme principiilor consacrate de art. 10 (a se vedea, printre multe altele, hotărârea *Zana împotriva Turciei*, 25 noiembrie 1997, *Culegere 1997-VII*, pct. 51).

51. În speță, societatea reclamantă a fost condamnată, în urma unui articol publicat în cotidianul pe care îl edita. Acest articol viza pretinsa implicare a omului de afaceri R.D. în falimentul unei societăți căreia statul român îi acordase un împrumut considerabil și în special faptul că acesta a obținut profit din respectiva afacere, construindu-și o vilă scumpă, pe care ulterior a vândut-o de teama începerii unei urmăriri penale împotriva sa.

52. Articolul incriminat viza un subiect de interes general pentru colectivitate, și anume gestionarea patrimoniului statului, prin acordarea de împrumuturi directe întreprinderilor [a se vedea *Dalban împotriva României* (GC), nr. 28114/95, pct. 48, CEDO 1999-VI]. Pe de altă parte, instanța a considerat că articolul viza „probleme considerate alarmante pentru societate” (a se vedea supra, pct. 24).

53. Instanța a condamnat societatea reclamantă ca partea responsabilă civilmente, în calitate de angajator al primului reclamant. Condamnarea sa decurgea astfel din cea a reclamantului (a se vedea supra, pct. 15) și nu viza propria răspundere în calitate de editor a cotidianului în care a apărut articolul în litigiu. Prin urmare, instanțele nu au oferit o motivare suficientă a condamnării în litigiu (a se vedea pct. 37-39).

54. În plus, Curtea remarcă valoarea extrem de ridicată a daunelor-interese care trebuiau plătite, care era de aproximativ treizeci de ori salariul mediu lunar în România, la momentul faptelor, și care depășea de trei ori maximul amenzii penale prevăzute la momentul respectiv pentru calomnie (a se vedea supra, pct. 26). O astfel de sancțiune contestă justul echilibru care trebuie păstrat între dreptul societății reclamante la libertatea de exprimare și cerințele interesului general al societății (a se vedea, *mutatis mutandis* cauza *Amihalachioaie împotriva Moldovei*, nr. 60115/00, CEDO 2004-III).

În circumstanțele speciale ale prezentei cauze și ținând seama de concluziile sale din perspectiva art. 41, infra, Curtea nu acordă importanță faptului că daunele-interese au fost plătite efectiv sau nu, după cum precizează Guvernul.

55. Ținând seama de cele de mai sus, Curtea concluzionează că în speță a fost încălcat art. 10 din Convenție, în ceea ce o privește pe a doua reclamantă.

III. CU PRIVIRE LA CELELALTE PRETINSE ÎNCĂLCĂRI

56. Reclamanții se plâng, în baza art. 6 § 1, că, din cauza participării procurorului la procedură, care era subordonat puterii executive, instanța nu a fost independentă și imparțială. Invocând art. 6 § 3 lit. d), aceștia se plâng de faptul că martorii propuși de ei nu au fost audiați de instanță.

De asemenea, reclamanții se plâng de durata excesivă a procedurii penale pentru insultă și calomnie, care a început la 1 martie 1999 și s-a încheiat la 12 februarie 2003.

57. Ținând seama de ansamblul de elemente aflate în posesia sa, și în măsura în care este competentă spre a cunoaște afirmațiile formulate, Curtea nu a relevat nici o aparență de încălcare a drepturilor și libertăților garantate de Convenție sau de protocoalele acesteia.

Reiese că acest capăt de cerere este în mod vădit nefondat și trebuie respins în temeiul art. 35 § 3 și 4 din Convenție.

IV. CU PRIVIRE LA APLICAREA ART. 41 DIN CONVENȚIE

58. Art. 41 din Convenție prevede:

„În cazul în care Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă.”

59. Reclamanții nu au prezentat nicio solicitare cu titlu de reparație echitabilă în termenul prevăzut în acest scop. Prin urmare, Curtea consideră că nu este necesar să i se acorde vreo sumă cu acest titlu.

PENTRU ACESTE MOTIVE, CURTEA, ÎN UNANIMITATE,

- 1. Declară cererea admisibilă în ceea ce privește capetele de cerere întemeiate pe art. 6, privind echitatea procedurii finalizate prin hotărârea din 12 februarie 2003, și pe art. 10, și inadmisibilă pentru celelalte capete de cerere;**
- 2. Hotărăște că a fost încălcat art. 6 din Convenție;**
- 3. Hotărăște că nu este necesar să examineze separat capătul de cerere întemeiat pe art. 10 din Convenție, în ceea ce îl privește pe primul reclamant;**
- 4. Hotărăște că a fost încălcat art. 10 din Convenție în ceea ce privește societatea reclamantă;**

Redactată în limba franceză, apoi comunicată în scris, la 2 martie 2010, în temeiul art. 77 § 2 și 3 din regulament.

Stanley Naismith
Grefier adjunt

Josep Casadevall
Președinte